

humans d'origen centreeuropeu –detectable a partir d'intercanvis comercials de productes manufacturats–, esdevingueren els trets principals d'un grup regional a la zona de l'Empordà, diferenciat sobre la base de les seves manifestacions materials.

En definitiva, es tracta d'una interpretació acurada i rigorosa dels testimonis arqueològics previs a l'emergència de la societat indigeta, que intenta explicar els seus precedents i idiosincràsia, duta a terme per una persona amb una trajectòria professional a bastament contrastada en la temàtica abordada.

Xavier Terradas i Batlle

L'itinerari de Baldiri Reixach

PONSATI, Rafel.

Seguint les passes de Baldiri Reixach. Itinerari pels indrets on va viure.

Col·lecció Baldiri Reixach, núm. 3.

Dlleure.

Girona, 2000.

104 pàgines.

Rafel Ponsatí, mestre de Banyoles, ha bastit aquest llibre original, documentat i farcit de detalls de tota mena a partir d'un brillantíssim reportatge elaborat amb motiu del 250è aniversari de la publicació del primer volum de les *Instruccions*

de Baldiri Reixach, rector d'Ollers (municipi de Vilavenut, al Pla de l'Estany). El reportatge i, doncs, el llibre, són fruit d'una recerca minuciosa i reposada, entusiasta i viscuda.

Es tracta d'una obra eminentment visual (si no m'he errat, hi he comptat fins a 180 fotografies i dos mapes!), d'un itinerari precís, que ressegueix el rastre del cèlebre rector d'Ollers «amb paciència d'estudiós i amb la gràcia eficaç dels bons pedagogs», tal com es diu en el pròleg.

El recorregut s'inicia a Bell-lloc d'Aro, al Baix Empordà, al mas Reixach, on el rector va néixer l'any 1703, i a l'ermita, on fou batejat. Després fa una petita marrada fins a Rupià, a Can Carbó, d'on era filla la seva mare; passa per Solius i l'ermita de Sant Sebastià, al massís de Cadiretes, i per la plaça de la Teulera de Santa Cristina d'Aro, per acabar aquesta primera etapa del viatge a Sant Feliu de Guíxols.

La segona etapa és Girona, lloc on va estudiar per a capellà: l'indret més intens és la biblioteca del seminari actual (Reixach va estudiar a l'antic, que era a l'actual Palau de Justícia), on fou trobada el 1975, ben bé per casualitat, la segona part de les *Instruccions*, que ningú sospitava que existís.

El viatge continua a Ollers, on va viure durant 41 anys (de 1730 a 1781): primer el nucli de la parròquia (l'església, la rectoria i Can Pardala), després els camins i les cases dels voltants.

L'itinerari s'acaba a Banyoles, ciutat que ha dedicat a Baldiri Reixach un carrer i una escola, igualment que Barcelona, on, a més, hi ha la seu de la Fundació Jaume I, que des de 1978 atorga els premis Baldiri Reixach.

El llibre de R. Ponsatí és, a més d'una guia gairebé perfecta, que acompanya el viatger encuriós i el fa fixar en un munt de petites coses, un text de bon llegir, salpebrat d'observacions i comentaris plens de sensibilitat, que lliguen el passat amb el present, com aquest de la plana 42: «La carretera llisca per un paisatge suau, format per petites valls, on discorren rius mandrosos i on els costers estan entapissats per un mosaic de camps i boscos: un paisatge que el tren d'alta velocitat pretén menystenir».

Xavier Besalú

COLLELL QUERALT, Jordi. *El dir de la gent: històries, contes i rondalles de la Vall de Riells del Montseny*. Riells i Viabrea: Ajuntament de Riells i Viabrea, 2000. 123 p.

COMADIRA, Narcís. *Lírica lleugera*. Barcelona: Edicions 62 / Empúries, 2000. 105 p.

DIVERSOS AUTORS. *Guerra Civil i franquisme, 60 anys després*. [Blanes]: Consell Comarcal de la Selva / Centre d'Estudis Selvatans, 2000. 309 p.

DONAT, Lúcia. *Societat i economia a Salt a la baixa edat mitjana*. Salt: Ajuntament de Salt, 1999. 137 p.

EQUIP MÈDIC I TÈCNIC DE LA UNITAT DE RADIOTERÀPIA DE L'HOSPITAL DE SANTA CATERINA. *Què és la radioteràpia?* Girona: Comitè Tècnic de l'ÀECC Junta de les Comarques Gironines, 2000. 23 p.

FÀBREGA, Albert. *Llegendes de ponts, dolmens i menhirs de Catalunya: itineraris*. Sant Vicenç de Castellet: El Farell, 2000. 158 p.

FEBRÉS, Xavier. *Cap Roig: el llegat d'un somni*. Girona: Fundació Caixa de Girona, 2000. 113 p.

JUHER, David. *Introducció a la cartografia*. Girona: Universitat de Girona, 2000. 58 p.

LLINÀS, Joan; MONTALBAN, Carme; SUREDA, Marc; RAMÍREZ, Alfons. *L'hort d'en Bach, del segle II a l'any 2000*. Maçanet de la Selva: Taller d'Història de Maçanet de la Selva i Centre d'Estudis Selvatans, 2000. 173 p.

LOPEZ, Xavier [coord.]. *La festa de l'arbre, un fet català de projecció europea (1899-1999)*. Girona: Diputació de Girona, 1999. 179 p.

MARCA, David. *Les arrels dels nostres pobles: la vida, les feines del camp, les festes, els costums i les tradicions*. Tarragona: Diputació de Tarragona, 2000. 423 p.

MASO, Elena. *Les terres del comú de Salt*. Salt: Ajuntament de Salt, 1999. 112 p.